

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2018
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 488/2017
populárny názov	Prerušenie exekučného konania
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Podľa právnej úpravy Exekučného poriadku všeobecný súd môže prerušiť exekučné konanie, ktoré sa pred nímvedie, pre účely podania návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, a to s ohľadom na čl. 144 ústavy. Ak by to tak nebolo, potom by mohol obyčajný zákon neupravením alebo vylúčením možnosti prerušenia konania neobmedzene zasahovať do výlučnej právomoci ústavného súdu, ktorú mu zveruje ústava.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 20 Er 5294/2014 v postavení oprávnenej z exekúcie a domáhala sa proti povinnej z exekúcie vymoženiu istiny v sume 56,67 € s príslušenstvom, a to na základe exekučného titulu, ktorým bol platobný rozkaz okresného súdu sp. zn. 12 Ro 39/2011 z 15. februára 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 14. júla 2011. Okresný súd uznesením č. k. 20 Er 5294/2014-10 z 25. septembra 2014 s poukazom na v rozhodnom čase účinné ustanovenie § 61b ods. 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého „Ak ide o splnenie povinnosti zaplatiť peňažnú pohľadávku a oprávnený podá návrh na vykonanie exekúcie viac ako tri roky od nadobudnutia vykonateľnosti exekučného titulu, nemožno vykonať exekúciu na vymoženie príslušenstva pohľadávky priznanej exekučným titulom“, zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti vymoženiu príslušenstva pohľadávky pozostávajúceho z úrokov z omeškania a náhrady súdneho poplatku. Protí označenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré odôvodnila tvrdením o neústavnosti predmetného ustanovenia § 61b ods. 3 Exekučného poriadku, pretože „... nerešpektuje ústavne zaručené práva oprávneného vlastníť majetok a právo na pokojné užívanie majetku... ako ani právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces...“

	<p>Krajský súd uznesením sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil a súčasne „... návrh oprávneného na prerušenie konania bol zamietnutý .“</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ústavný súd zistil, že krajský súd svoje rozhodnutie nevyhovieť návrhu sťažovateľky na prerušenie exekučného konania pre účely podania návrhu ústavnému súdu na konanie o súlade právnych predpisov založil výlučne na striktnom znení § 36 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého: „Ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekučné konanie nemožno prerušiť, nemožno odpustiť zmeškanie lehôt a po skončení exekučného konania nemožno podať žalobu na obnovu exekučného konania.“</p> <p>V súvislosti s uvedeným ústavný súd v prvom rade upriamuje pozornosť na znenie čl. 144 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú sudcovia pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Z uvedeného je zrejmé, že súd, resp. sudca je pri svojej rozhodovacej činnosti viazaný nielen zákonom, ale principiálne je v prvom rade viazaný predpisom vyššej právnej sily, ako je zákon, a to ústavou, ktorá v čl. 130 ods. 1 písm. d) v spojení s čl. 144 ods. 2 deleguje na súd aktívnu legitimáciu na podanie návrhu ústavnému súdu na začatie konania o súlade právneho predpisu, ktorý sa týka pred ním prejednávanej veci s ústavou, pričom túto ústavnú kompetenciu súdu nemožno negovať žiadnym imperatívom majúcim právnu silu zákona. Inými slovami, aj keby právny predpis s právnou silou zákona zakazoval konanie prerušiť, tento zákonný imperatív je prelomiteľný ústavným oprávnením na jeho prerušenie z ústavodarcom akceptovaných a predvídateľných dôvodov.</p> <p>Účelom zmocňovacích ustanovení v čl. 130 ods. 1 písm. d) v spojení s čl. 144 ods. 2 ústavy je umožniť súdu, aby na základe skúseností s aplikáciou všeobecne záväzného právneho predpisu v konkrétnom rozhodovacom kontexte namietať a zdôvodnil údajný nesúlad takéhoto predpisu s ústavou, a tým predišiel dvom ústavne neželateľným situáciám, a to (i) situácii, v ktorej súd o veci rozhodne podľa právneho predpisu, o súlade ktorého s ústavou má dôvodné pochybnosti, a (ii) situácii, v ktorej všeobecný súd na seba atrahuje právomoc rozhodnúť o súlade dotknutého právneho predpisu s ústavou napriek tomu, že takáto právomoc je v Slovenskej republike zverená výlučne ústavnému súdu.</p> <p>Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že podľa v rozhodnom čase účinnej právnej úpravy Exekučného poriadku všeobecný súd mohol prerušiť exekučné konanie, ktoré sa pred ním viedlo, pre účely podania návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, a to s ohľadom na čl. 144 ústavy. Ak by to tak nebolo, potom by mohol obyčajný zákon neupravením alebo vylúčením možnosti prerušenia konania neobmedzene zasahovať do výlučnej právomoci ústavného súdu, ktorú mu zveruje ústava. Ústavný súd už opakovane zdôraznil, že výklad, ako aj uplatňovanie zákonov súvisiacich s jeho rozhodovacou činnosťou sa musí uskutočňovať ústavne súladným spôsobom.</p> <p>Tieto závery verifikuje skutočnosť, že ústavný súd riadiac sa uvedeným už uznesením sp. zn. PL. ÚS 6/2016 z 1. júna 2016 prijal po prerušení exekučného konania na ďalšie konanie návrh Okresného súdu Dunajská Streda na konanie o súlade § 61b ods. 3 Exekučného poriadku s ústavou, ktorého ústavnosť v tomto konaní spochybňuje aj sťažovateľka, a aj úmysel zákonodarcu, ktorý s účinnosťou od 1. apríla 2017 zákonnou novelou č. 2/2017 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“), zrušil citované ustanovenie § 36 ods. 5 Exekučného poriadku, na základe ktorého rozhodol krajský súd, a súčasne predmetná novela zaviedla inštitút odkladu exekúcie, o ktorom rozhoduje súdny</p>

	<p>exekútor vydaním upovedomenia o odklade exekúcie, pričom dôvody odkladu exekúcie sú vymedzené taxatívne a podľa § 61h ods. 1 písm. i) Exekučného poriadku je takýmto dôvodom aj to, že „... súd podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania, pretože dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov...“. Z uvedeného je teda nepochybné, že zákonodarcu s inštitútom prerušenia, resp. odkladu konania v intenciách ústavného imperatívu vyjadreného v čl. 144 ústavy, počítal aj v exekučnom konaní.</p> <p>Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že krajský súd o otázke prípustnosti prerušenia exekučného konania nerozhodol tak, aby jeho rozhodnutie poskytovalo v tejto časti rozumné vysvetlenie a odôvodnenie všetkých pre vec rozhodujúcich skutočností. Z uvedeného dôvodu ústavný súd dospel k záveru, že napádaným uznesením krajského súdu sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016 došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.</p> <p>V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v nadväznosti na zistené porušenie jej základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na pred ústavným súdom prebiehajúce konanie o súlade právnych predpisov pod sp. zn. PL. ÚS 6/2016, ktoré podľa jeho výsledku môže mať vplyv aj na potvrdzujúci druhý výrok uznesenia krajského súdu sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016, ktorý z dôvodu tohto prebiehajúceho konania nemohol byť predmetom vecného skúmania ústavného súdu v tomto konaní, vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 rozhodol o zrušení uznesenia krajského súdu sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016 nielen v jeho prvom výroku, ale ako celku.</p> <p>Keďže uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 488/2017-11 z 9. októbra 2017 bola sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie proti celému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016, ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že z dôvodu prebiehajúceho konania o súlade právnych predpisov pod sp. zn. PL. ÚS 6/2016, nemohol v tomto konaní vecne preskúmať aj druhý výrok tohto uznesenia krajského súdu, na ktorý bude mať vplyv rozhodnutie ústavného súdu v označenej plenárnej veci, v časti sťažovateľkou označených práv vo vzťahu k druhému výroku uznesenia krajského súdu sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016 sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Základné právo obchodnej spoločnosti na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016 v časti jeho výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania boli porušené. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13 CoE 152/2016 z 22. decembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Priznal sťažovateľke náhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: PL. ÚS 6/2016</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>súlady-súlady právnych predpisov konanie-prerušenie exekúcia-exekučné konanie</p>

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 6/2018
populárny názov	Nedostatok aktívnej legitímácie
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	17.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Celkom výnimočne môžu nastať prípady, keď práve skutkové zistenia sú natoľko chybné, že vo svojom dôsledku predstavujú porušenie práv garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy (ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami). Najvyššiemu súdu v dovolacom konaní potom nezostáva nič, než len kasačným rozhodnutím poskytnúť ochranu týmto právam. Najvyšší súd tým nenahradzuje činnosť okresného súdu a krajského súdu, takže ani dôvodom na jeho kasačný zásah nie je sama osebe skutočnosť, že by s urobenými skutkovými závermi nesúhlasil. Ide obvykle o situáciu, keď je zistenie skutkového stavu prima facie natoľko chybné, že by k nemu súd pri rešpektovaní zásad hodnotenia dôkazov nemohol nikdy dospieť.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka podala okresnému súdu žalobu o náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nedodania jej tovaru (ďalej len „tovar“) proti žalovanému v 1. rade obchodnej spoločnosti (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a žalovanému v 2. rade obchodnej spoločnosti (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), o ktorej koná okresný súd pod sp. zn. 10 Cb 3/2014 .</p> <p>Prepravu tovaru (CU anód) patriaceho sťažovateľke nákladnými vozidlami objednávala obchodná spoločnosť XXX, ktorá spracovala medený šrot patriaci sťažovateľke na CU anódy, ktoré mali byť prepravené späť na adresu sťažovateľky do Rakúska. Obchodná spoločnosť XXX teda objednala predmetnú prepravu u žalovaného v 2. rade a následne žalovaný v 2. rade na základe zasielateľskej zmluvy z 18. februára 2013 poveril obstaraním prepravy žalovaného v 1. rade, ktorý obstaraním prepravy poveril medziasielateľom, t.j. ďalšiu osobu, ktorá ako medziasielateľ obstarala na prepravu obchodnú spoločnosť, ktorá napokon prepravu uskutočnila, avšak počas tejto prepravy došlo k strate prepravovaného tovaru, ktorý na adresu sťažovateľky v Rakúsku nebol doručený, v dôsledku čoho jej vznikla v konaní žalobou uplatňovaná škoda.</p> <p>Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 Cb 3/2014 z 12. februára 2016 žalobu sťažovateľky zamietol, pretože považoval za „... preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade a v 2. rade žiaden právny vzťah nevznikol. Nedošlo k uzavretiu zmluvy o preprave veci, ani zasielateľskej zmluvy“. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Cob 29/2016 z 26. októbra 2016 označený rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.</p> <p>Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka namieta arbitrárnosť rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudku krajského súdu, argumentujúc pritom tým, že súdy sa podľa jej názoru nevysporiadali s pre rozhodnutie kľúčovou otázkou, a to či žalovaný v 1. rade mal postavenie „prepravcu“ alebo mal postavenie „zasielateľa“.</p>
z odôvodnenia	Vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu, ústavný súd konštatoval, že sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 Cb 3/2014 z 12. februára 2016, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré, tak ako to vyplýva aj zo sťažnosti, napokon aj využila. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (proti okresnému súdu) odmietol pre

nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu, ústavný súd zistil, že krajský súd rovnako ako pred ním aj okresný súd sa náležite zaoberal otázkou rozdielného charakteru zodpovednostného vzťahu, a to z hľadiska jeho subjektov, ako aj z hľadiska jeho obsahu v závislosti od toho, či subjekt zabezpečujúci prepravu tovaru má postavenie „zasielateľa“, t. j. či sa pre príkazcu vo vlastnom mene a na účet príkazcu, ktorému tak zodpovedá aj za prípadnú škodu a ktorý nemusí byť vlastníkom prepravovanej veci, zaviazal „obstarať“ prepravu tovaru (veci), alebo či má postavenie subjektu priamo, resp. bezprostredne vykonávajúceho prepravu tovaru, t. j. má postavenie „dopravcu“, a teda za prípadnú škodu vzniknutú na prepravovanej veci nezodpovedá objednávateľovi prepravy, ale príjemcovi prepravovanej veci.

Vzhľadom na uvedené krajský súd ustálil, že v danom prípade obchodná spoločnosť XXX, ktorá pre sťažovateľku spracúvala tovar v pozícii príkazcu, objednala zabezpečenie jeho prepravy na adresu sťažovateľky u žalovaného v 2. rade ako u zasielateľa, ktorý pre účely zabezpečenia tejto prepravy oslovil žalovaného v 1. rade, ktorý ako medziasielateľ z dôvodu nedostatku vlastných motorových vozidiel sám nevykonal prepravu tovaru, a teda nemal pozíciu dopravcu, ale na jeho prepravu oslovil ďalšiu obchodnú spoločnosť. Okrem toho krajský súd zdôraznil, že uvedené pozície žalovaných verifikuje aj skutočnosť, že mali uzavretú písomnú zasielateľskú zmluvu z 18. februára 2013 podľa § 601 a nasl. Obchodného zákonníka, a teda si boli vedomí svojho právneho statusu s jeho následkami. Vzhľadom na uvedené krajský súd dospel k presvedčeniu, že v danom prípade v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, podľa ktorého zasielateľ (žalovaný v 2. rade) koná, a teda aj zodpovedá na účet príkazcu (a nie príjemcovi prepravovaného tovaru, ako by to bolo v prípade zmluvy o preprave), ktorým bola v danom prípade obchodná spoločnosť XXX, bolo vecne správnym rozhodnutím, žalobu sťažovateľky, ktorá nebola v pozícii príkazcu, zamietnuť. Súčasne sa v tejto súvislosti krajský súd vo vzťahu k nároku sťažovateľky na náhradu škody zaoberal aj aplikáciou všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu, podľa ktorých by sa sťažovateľka mohla domáhať jej náhrady voči (i) žalovaným iba v prípade absencie špeciálnych zodpovednostných ustanovení vyplývajúcich z dotknutého záväzkovo-právneho vzťahu (medzi príkazcom a žalovanými) alebo voči (ii) obchodnej spoločnosti XXX, ktorá však v danej veci nemala procesné postavenie žalovaného.

Krajský súd neopomenul vysporiadať sa ani s argumentáciou sťažovateľky o možnej aplikácii ustanovení Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej oprave (CMR) zverejnenom ako vyhláška ministra zahraničných vecí č. 11/1975 Zb. (ďalej len „medzinárodný dohovor“), podľa čl. 13 ods. 1 ktorého „Len čo dôjde zásielka na miesto určené na jej vydanie, má príjemca právo žiadať od dopravcu, aby mu proti potvrdeniu vydal druhé vyhotovenie nákladného listu a zásielku. Ak sa zistí strata zásielky alebo ak zásielka nedôjde v lehote uvedenej v článku 19, je príjemca oprávnený vo vlastnom mene uplatňovať proti dopravcovi nároky z prepravnej zmluvy.“ V tomto smere krajský súd na jednej strane už uvedenou argumentáciou a dokazovaním (uzavretie zasielateľskej zmluvy z 18. februára 2013, pozn.) dospel k záveru, že v danom prípade sa vzťahy medzi účastníkmi spravovali ustanoveniami Obchodného zákonníka o zasielateľskej zmluve, a nie ustanoveniami medzinárodného dohovoru, a dospel tiež k záveru, že v danom prípade bola síce príjemcom zásielky sťažovateľka, ktorá by si síce podľa citovaného ustanovenia medzinárodného dohovoru mohla uplatňovať nárok na náhradu škody voči dopravcovi, avšak v danom prípade dopravca nebol žalovaným subjektom, preto „... súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobca nemohol proti žalovaným ako zasielateľom uplatniť nároky podľa Dohovoru CMR.“ (pozri bod 37 rozhodnutia). Napokon v súvislosti s obrannou argumentáciou sťažovateľky, že aj v minulosti pred rokom 2013 mal žalovaný v 1. rade vo vzájomných záväzkových vzťahoch so sťažovateľkou postavenie „dopravcu“, a preto by nemal byť dôvod, prečo by mal mať v tomto konkrétnom

	<p>prípade postavenie „zasielateľa“, krajský súd (pozri bod 34 rozhodnutia) podotkol, že pred rokom 2013 nebola uzavretá zasielateľská zmluva a je v čase jej existencie nie je možné odvolávať sa tradície z minulosti, a tiež poukázal, že v minulosti žalovaný v 1. rade prepravu tovaru sťažovateľky nielenže dojednával, ale ju svojimi vozidlami aj sám uskutočňoval.</p> <p>Uvedené závery krajského súdu možno považovať za logické, ústavne udržateľné, neodporujúce aplikovanej právnej úprave a podľa ústavného súdu im nemožno vyčítať takú svojvoľnosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol.</p> <p>Napokon ústavný súd tiež podotýka, že ak sa sťažovateľka domnievala, že závermi okresného súdu, ako aj krajského súdu o nedostatku jej aktívnej legitimácie na podanie žaloby s ňou navrhovaným žalobným petítom jej bolo znemožnené konať pred súdom ako účastníkovi konania alebo že krajský súd nesprávne posúdil právne relevantnú otázku, či v danom prípade mali sťažovateľkou žalované subjekty status „zasielateľa“ alebo „dopravcu“, mala možnosť domáhať sa poskytnutia jej ochrany využitím mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) podľa Civilného sporového poriadku, ktoré však sťažovateľka nevyužila, a preto bolo možné v tomto smere jej sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu jej neprípustnosti.</p> <p>Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľky, že v dovolaní nemožno uplatniť ako dôvod nesprávne skutkové závery okresného súdu i krajského súdu, pretože celkom výnimočne môžu nastať prípady, keď práve skutkové zistenia sú natoľko chybné, že vo svojom dôsledku predstavujú porušenie práv garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy (ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami). Najvyššiemu súdu potom nezostáva nič, než len kasačným rozhodnutím poskytnúť ochranu týmto právam. Najvyšší súd tým nenahrádza činnosť okresného súdu a krajského súdu, takže ani dôvodom na jeho kasačný zásah nie je sama osebe skutočnosť, že by s urobenými skutkovými závermi nesúhlasil. Ide obvykle o situáciu, keď je zistenie skutkového stavu prima facie natoľko chybné, že by k nemu súd pri rešpektovaní zásad hodnotenia dôkazov nemohol nikdy dospieť. Podstatou prieskumu teda nebýva prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu súdu pri procese jeho zisťovania. Otázka, či súdy pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali procesné zásady, je pritom už otázkou právnou (otázka procesného práva) a ako taká môže byť prezentovaná i najvyšším súdom v podanom dovolaní podľa Civilného sporového poriadku.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>ujma, náhrada škody-majetková ujma legitimácia-aktívna dovolanie-dovolacie dôvody</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 39/2018</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Zmena žaloby</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Milan Čalík</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a</p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	31.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Zmenou žalobného návrhu podľa § 95 OSP žalobca prejavuje svoju vôľu, aby sa predmetom konania stal buď iný petit, alebo skutkový stav vymedzený inými rozhodujúcimi skutočnosťami. Zmenou žaloby (§ 95 OSP) nie sú úkony súvisiace s doplnením, spresnením či odstránením jej (§ 43 OSP).
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ žalobou doručenu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 20. decembra 1999 sa od žalovanej domáhal zaplata zmluvnej pokuty 54 625 000 Sk s príslušenstvom dohodnutej v čl. VIII ods. 2 zmluvy o podnájme nebytových priestorov a plôch z 28. novembra 1997 a jej dodatkov č. 1, 2 a 3 (ďalej len „zmluva o podnájme“) pre porušenie čl. IX ods. 3 tejto zmluvy, ktorú si zmluvné strany dojednali v prípade ak dôjde k predčasnému vypovedaniu zmluvy o nájme.</p> <p>Po zrušení prvého rozhodnutia krajského súdu vo veci, rozhodol Krajský súd ako súd prvej inštancie v novom konaní rozhodol rozsudkom č. k. 50 Cb 58/1999-966 z 31. januára 2013 tak, že žalobe vyhovel. Konštatoval pritom, že "že nárok Sťažovateľa ako žalobcu je oprávnený v zmysle žalobného návrhu zo dňa 20. 12. 1999, došlého súdu dňa 27. 12. 1999 a že žalobca nevyúčtoval a nevymáhal od žalovaného zaplata zmluvnej pokuty podľa čl. VIII ods. 2, prvá veta, ale podľa čl. VIII ods. 2, druhá veta teda z dôvodu, že Žalovaný v právnom postavení nájomcu bol v omeškaní so zaplatením nájomného za II. štvrtrok 1999 za dobu viac ako jeden mesiac."</p> <p>Najvyšší súd ako odvolací súd na odvolanie žalovaného rozsudkom sp. zn. 3 Obo 32/2013 a 3 Obo 33/2013 z 25. marca 2014 po pripustení zmeny žaloby podľa podania žalobcu zo 6. októbra 2003 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol.</p>
z odôvodnenia	<p>K namietaným rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré predchádzali rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 9/2016, 2 Obdo V 10/2016 z 29. novembra 2016</p> <p>V kontexte so sťažovateľom napádaným uznesením krajského súdu z 24. februára 2009 o pripustení zmeny žaloby a rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 32/2013, 3 Obo 33/2013 z 25. marca 2014, konajúceho o odvolaní žalobcu vo veci samej, ústavný súd pripomína, že vzhľadom na princíp subsidiarity môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky. Keďže sťažovateľ nevyužil všetky dostupné opravné prostriedky, ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Obsah ústavnej sťažnosti a jej doplnenie v prípade rozhodnutí vydanými v rokoch 2008, 2009 a 2014 nesignalizuje zachovanie dvojmesačnej lehoty (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), čo je dôvodom odmietnutia pre uvedenú časť sťažnosti v dôsledku jej oneskorenosti.</p> <p>K namietanému rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 9/2016, 2 Obdo V 10/2016 z 29. novembra 2016</p> <p>Sťažovateľ v dovolaní proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), najvyšší súd ako súd odvolací rozhodol na základe nesprávne zisteného skutkového stavu a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP]. Odvolaciemu súdu vyčítal, že zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré správne vychádzalo zo zistenia, že nárok uplatnený žalobou doručenu súdu 27. decembra 1999 nebol premlčaný. V tejto súvislosti</p>

súd prvej inštancie korektne interpretoval vyjadrenie žalobcu zo 6. októbra 2003. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemá oporu v dôkazoch založených v súdnom spise a vo výsledkoch vykonaného dokazovania, je s nimi v rozpore, preto je ejasné, nezrozumiteľné a nesprávne odôvodnené. Poukázal na nesprávnosti odvolacieho súdu týkajúce sa začatia plynutia premlčacej doby i jeho záver o zmene žaloby na návrh žalobcu zo 6. októbra 2003. Konštatoval, že vo svojich vyjadreniach opakovane uvádzal, že netrvá na svojom vyjadrení zo 6. októbra 2003, pretože pre posúdenie nároku nie je relevantné, keďže všetky skutočnosti boli uvedené v žalobe z 20. decembra 1999.

Najvyšší súd s poukazom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP najprv preskúmal procesnú prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že dovolanie podľa § 238 ods. 1 OSP je prípustné. K dovolaciemu dôvodu o nesprávnom právom posúdení veci odvolacím súdom [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP] dovolací súd uviedol: «*Žalobou zo dňa 20. 12. 1999, doručenou Krajskému súdu v Bratislave dňa 27. 12. 1999, sa žalobca domáhal zaplattenia sumy 54 625 000,- Sk s 18 % úrokom p. a. od 01. 04. 1999 do zaplattenia. V žalobe uviedol, že na základe Zmluvy o podnájme nebytových priestorov a plôch zo dňa 28. 11. 1997 a jej dodatkov č. 1, 2, 3 sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu dohodnutú v čl. VIII ods. 2 zmluvy v prípade, ak jednostranne odstúpi od zmluvy pred uplynutím dohodnutej doby trvania nájmu 10 rokov, a to vo výške 50 % z hodnoty ceny nájmu, ktorú by bol povinný uhradiť odo dňa odstúpenia od zmluvy až do doby uplynutia dohodnutej 10-ročnej lehoty.*» Podľa zmluvy bol nájomca povinný túto "zmluvnú pokutu aj v prípade, ak poruší svoje povinnosti uvedené v čl. IX bod 2 zmluvy. V tomto prípade bude zmluvná pokuta vypočítaná odo dňa, keď bol prenajímateľ donútený konaním nájomcu od zmluvy odstúpiť. Z obsahu žaloby zo dňa 20. 12. 1999 jednoznačne vyplýva, že nárok na zaplattenie zmluvnej pokuty si žalobca uplatnil podľa prvej vety čl. VIII, t. j. pre predčasné odstúpenie žalovaného od zmluvy. V podaní zo dňa 06. 10. 2003 žalobca oznámil súdu prvej inštancie, že v dôsledku porušenia a nesplnenia povinností žalovaného zaplatiť nájomné v dohodnutej výške a lehote, využil svoje právo podľa čl. IX bod 2 a dňa 29. 04. 1999 od zmluvy odstúpil na základe výpovede podľa čl. IX bod 2, pretože žalovaný bol v omeškani so zaplattením nájomného po dobu viac ako jeden mesiac....

Keďže v podaní zo dňa 06. 10. 2003 požadoval žalobca zaplattenie uplatnenej pohľadávky na základe iných, než v žalobe uvedených skutkových okolností, žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku s poukazom na zmenu žaloby v zmysle §95 O. s. p... Rozsudkom zo dňa 31. 07. 2008 sp. zn. IMObdoV/19/2007 Najvyšší súd Slovenskej republiky... Vyslovil právny názor, že v danej veci nedošlo podaním žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 k doplneniu skutočností, ktorými bola žaloba, došla súdu 27. 12. 1999 odôvodnená, ale v ňom alobca uviedol úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodil už uplatnený nárok, pričom v oboch prípadoch ide o to isté finančné vyčíslenie. Žalobca bez akýchkoľvek pochybností v žalobe z 27. 12. 1999 zmluvnú pokutu neuplatňoval na tom skutkovom základe, že žalovaný riadne a včas nezaplatil fakturované nájomné... žalobca v podaní zo dňa 06. 10. 2003 uviedol úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých vyvodil žalobou uplatnený nárok, aj keď sa jednalo o rovnaké plnenie vyplývajúce z tej istej zmluvy. Takýto procesný úkon žalobcu preto odvolací súd vzhľadom na zmenu rozhodujúcich skutkových okolností dôvodne vyhodnotil ako zmenu návrhu, ktorú súd prvej inštancie pripustil uznesením zo dňa 25. 03. 2014. V dovolaní žalobca tiež namieta, že odvolací súd nesprávne určil začiatok plynutia premlčacej doby... vzhľadom na zmenu žaloby zo dňa 06. 10. 2003 by v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka nárok zanikol uplynutým premlčacej doby. Uvedená nesprávnosť preto nemá vplyv na rozhodnutie o uplatnenom nároku... Kedyže v dovolacom konaní nebola zistená existencia žalobcom namietaných dovolacích dôvodov, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 448 C. s. p. zamietol."

Vo vzťahu k vecnému rozsahu ústavného prieskumu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom

rozsudku ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľ vo svojom dovolaní uplatnil, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaniach aplikoval. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré dovolací súd oprel svoje rozhodnutie [a odpovedať na otázku, či podanie žalobcu zo 6. októbra 2003 bolo v skutkovom a právnom zmysle zmenou žaloby z 20. decembra 1999 a či rozhodnutie o jej pripustení súdom bolo správne, či následne uplatnený nárok po poslednej zmene žaloby pripustenej 25. marca 2014 (ne)bol premlčaný], a teda či bolo zamietnutie žaloby dôvodné. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa dovolací súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné. Opierajúc sa o tieto východiská posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Kľúčovým v danom prípade bol záver, ktorý prijali a preukázateľne zdôvodnili hneď dva dovolacie senáty rozhodujúce v tejto veci – t. j. že podanie žalobcu zo 6. októbra 2003 je vyjadrením skutkovej i právnej argumentácie, ktorá je úplne odlišná (iná) než tá, na ktorej sa zakladá pôvodná žaloba z 20. decembra 1999. Podľa nich jadrom žalobcovej argumentácie v žalobe z 20. decembra 1999 je skutkové tvrdenie o jednostrannom odstúpení od zmluvy o podnájme zo strany nájomcu (výpoveďou žalovanej z 30. decembra 1998). Z takto označeného úkonu žalovanej žalobca odôvodňuje svoj nárok na zmluvnú pokutu, ktorú by súdy posudzovali v zmysle čl. VIII ods. 2 prvej vety zmluvy o podnájme. Naproti tomu vo vyjadrení zo 6. októbra 2003 žalobca zreteľne koriguje dovtedajší skutkový i právny stav opísaný v pôvodnej žalobe a za okolnosť, od ktorej odvodzuje nárok na zmluvnú pokutu, označuje ukončenie zmluvy výpoveďou žalobcu z 29. apríla 1999 podľa čl. IX ods. 2 zmluvy o podnájme pre nezaplatenie nájomného nájomcom (žalovanou) za druhý štvrtrok 1999 v lehote splatnosti. Z takto označeného úkonu žalobca odôvodňuje svoj nárok na zmluvnú pokutu, ktorú by súdy posudzovali v zmysle čl. VIII ods. 2 druhej vety zmluvy o podnájme. Po pripustení zmeny žaloby (uznesením z 24. februára 2009) súdy vychádzali z toho, že žalobca riadne v konaní o pôvodnej žalobe nepokračoval, a preto vo vzťahu k takto uplatnenému nároku (po ďalšej zmene žaloby pripustenej uznesením z 25. marca 2014), ktorý mal byť splatný v roku 1999, nedošlo k spočívaniu (zastaveniu) všeobecnej trojročnej premlčacej doby v zmysle § 101 a § 112 Občianskeho zákonníka, a preto k jej uplynutiu došlo v roku 2002. Uvedené dôvody podľa názoru ústavného súdu dostatočne zreteľne vysvetľujú úvahy súdov (dovolacieho i odvolacieho), ktoré ich viedli k záveru o neopodstatnenosti žaloby i dovolania podaného žalobcom. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli voľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Ustanovenie § 95 ods. 1 OSP dávalo navrhovateľovi (žalobcovi) právo, aby so súhlasom súdu zmenil svoj návrh. Odsek 2 tohto ustanovenia potom uvádzal ako dôvody, kvôli ktorým súd zmenu nepripustil. Súdna prax vychádza z názoru, že ak súd nerozhodne o uplatnenej zmene návrhu, nemôže pokračovať v konaní o pôvodnom návrhu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 373/2015 z 24. mája 2016). Žalobca ako dominus litis totiž vymedzuje predmet konania svojou žalobnou nárociou (opisom rozhodujúcich skutočností) a žalobným návrhom (petitom). Platí, že rozhodné skutkové a nadväzujúce právne

konštrukcie sa logicky premietajú v žalobnom petite (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 548/ 2015 z 28. septembra 2016, bod 13, uverejnený pod R 22/2017). Zmenou žalobného návrhu podľa § 95 OSP žalobca prejavuje svoju vôľu, aby sa predmetom konania stal buď iný petit, alebo skutkový stav vymedzený inými rozhodujúcimi skutočnosťami. Je nepochybné, že žalobca by mohol túto vôľu procesne prejavovať aj vo forme novej žaloby (§ 79 SP), ktorou by začal nové konanie. Rovnako je zrejme, že konajúci súd by mohol ihneď po podaní tejto druhej žaloby obe konania spojiť (§ 112 ods. 1 OSP). Za týchto okolností potom postup pri zmene návrhu podľa § 95 OSP predstavuje v podstate kombináciu oboch týchto procesných úkonov do jedného (podanie novej žaloby a spojenie vecí). Otázka, či možno pripustiť zmenu návrhu, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov (doterajšej procesnej matérie) a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby (zhodne R 52/2012). Zmena návrhu v zmysle § 95 OSP predstavuje procesný úkon, ktorého esenciálnou zložkou je taký prejav vôle žalobcu, z ktorého je nepochybné, že žalobca v prebiehajúcom spore podáva novú (ďalšiu) žalobu a súčasne žiada súd, aby rozhodol buď o navrhovanom spojení vecí, alebo jej vylúčení na samostatné konanie. Samozrejme, že spôsob navrhovaného spojenia vecí, ktorý požaduje žalobca, je pre súd záväzný. Tu môžu nastať spravidla dve situácie, tou prvou je, že po spojení vecí súd prerokuje obe žaloby (pôvodnú i novú), a druhou že prerokuje už len jednu žalobu, ktorá bude výsledkom žalobcom navrhovaného splynutia (modifikácie spojených žalôb). Po pripustení zmeny žaloby súdom a ďalej pokračuje v konaní o žalobe, aká splynutím vznikla. Súd však môže pristúpiť k rozhodovaniu o (ne)pripustení žaloby len za predpokladu, že mu je v uvedených okolnostiach známy prejav vôle žalobcu, a to, že tento podáva novú žalobu a či a akým spôsobom navrhuje spojenie (modifikáciu) oboch žalôb, aký konkrétny spôsob spojenia vecí navrhuje, a teda ako má vyzeráť definitívna podoba žaloby po modifikácii (spojení). Samozrejme, že takto štruktúrne rozvedený model zmeny žaloby sa v praxi zjednodušuje a realizuje postupom, ktorým sa enia len niektoré navrhované časti pôvodnej žaloby, čím vzniká modifikovaná (zmenená) žaloba, o pripustnosti ktorej rozhoduje súd. To však nič nemení na tom, že aj pri tomto zjednodušenom praktickom prístupe ide vždy o úkony spájania dvoch žalôb, z ktorého musí byť zjavné, ako má zmenená žaloba vyzeráť, resp. ako sa modifikuje pôvodná žaloba. Zmenou žaloby (§ 95 OSP) nie sú úkony súvisiace s doplnením, spresnením či odstránením jej (§ 43 OSP). Výklad a používanie § 95 OSP musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri uplatňovaní procesných úkonov a inštitútov patriacich účastníkom konania sa vychádza zo zásady, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, podcenením či zanedbaním ich môžu strácať. Žalobca zastúpený advokátom napriek signalizácii dovolacieho súdu o charaktere úkonu zo 6. októbra 2003 („...Totiž za zmenu žaloby je treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, tak následne činí na základe iných skutočností než tých, ktoré uviedol v žalobe. Preto bolo povinnosťou súdu sa s touto zmenou žaloby vypoariadať v zmysle ust. § 95 ods. 2 OSP...“), ktorý bol pre nižšie súdy záväzný, sa rozhodol pustiť do polemiky vyvracajúcej uvedený názor konštatovaním, že vyjadrenie zo 6. októbra 2003 nemení žalobu z 20. decembra 1999. V rozhodnej otázke, či podstatné skutočnosti uvádzané v predmetnom podaní (nie)sú odlišné, než tie, na ktorých stojí pôvodná žaloba, však so žalobcom nemožno súhlasiť. Logickým dôsledkom toho sú závery súdov (odvolacieho i dovolacieho), ktoré majú nielen svoju argumentačnú silu, ale i vecné (a reálne) opodstatnenie.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých

	<p>vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáhal, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	NS SR: sp. zn. 4 Cdo 373/2015 z 24. mája 2016; sp. zn. 5 Cdo 548/ 2015 z 28. septembra 2016, bod 13, uverejnený pod R 22/2017; R 52/2012
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	mimoriadne dovolanie zmluva-nájomná zmluva zmluvná pokuta premlčanie-premlčanie v občianskom práve

spisová značka	I. ÚS 67/2018
populárny názov	Prehliadka ako zásah do súkromia
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	07.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 21 Ústava Slovenskej republiky čl. 22
analytická právna veta	Podľa obsahového zamerania judikatúry ESLP možno právo na súkromný život vymedziť ako a) zákaz zhromažďovania a úschovy osobných údajov, b) práva spojené s menšinovou sexuálnou orientáciou, c) ochranu obydlia a domovú slobodu, d) ochranu korešpondencie a tajomstva dopravovaných správ.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ je štatutárnym zástupcom sťažovateľky 1 a sťažovateľky 2. Uznesením vyšetrovateľa krajského riaditeľstva Policajného zboru sp. zn. ČVS: KRP-83/2-VYS-PO-2015 z 23. októbra 2015 sa začalo trestné stíhanie pre zločin poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a) a ods. 5 písm. a) a c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že páchatel' ako zodpovedný zástupca spoločnosti XXX (predošlé obchodné meno sťažovateľky 2, pozn.) po dlhší čas neuhradil splatné pohľadávky svojich veriteľov subdodávateľov. Súčasne došlo k prevodu majetku spoločnosti XXX, na iné spoločnosti, konkrétne na sťažovateľku 1 bolo prevedených celkovo 17 osobných a nákladných vozidiel, „... pričom v súčasnosti spol. XXX, už nedisponuje žiadnym majetkom, z ktorého by holo možné uspokojiť pohľadávky veriteľov, kde týmto svojim konaním aspoň čiastočne zmaril uspokojenie veriteľov spol. a vyššie uvedeným veriteľom, prípadne aj iným doposiaľ nezisteným veriteľom spol. spôsobil škoda v celkovej výške minimálne 1 291 361,27 €.“</p> <p>V súvislosti s týmto trestným stíhaním boli 26. októbra 2015 súčasne vykonané prehliadky iných priestorov a pozemkov podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku. Prehliadky boli nariadené u sťažovateľa ako fyzickej osoby a vykonané mali byť na štyroch miestach: v sídle sťažovateľky 1, v predošlom sídle – sťažovateľky 2 – , v kancelárskych priestoroch sťažovateľky 2 – a v osobnom motorovom vozidle patriacom sťažovateľke 1. Prehliadky boli vykonané na základe príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov vydaných krajským riaditeľstvom Policajného zboru pod sp. zn. KRPZ-PO-OKP-V- 483, 484, 485, 486/2015 z 23.</p>

	<p>októbra 2015, a to so súhlasom prokurátora. Zároveň boli v tento deň doručené príkazy prokurátora na uchovanie a vydanie počítačových údajov č. k. Kv 38/15/7700-2,3,4 z 24. októbra 2015 vydané krajskou prokuratúrou. Týmito príkazmi bolo sťažovateľovi ako štatutárnemu zástupcovi sťažovateľky 1 a sťažovateľky 2 uložené, aby podľa § 90 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku vyšetrovateľovi umožnil vyhotovenie a ponechanie si kópie počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov a aby takéto údaje vydal na účely trestného konania. Išlo o údaje, ktoré sa nachádzali alebo boli uložené v počítačových systémoch, počítačoch alebo iných informačných zariadeniach nachádzajúcich sa v sídle sťažovateľky 1, v predošlom sídle sťažovateľky 2, ako aj v jej kancelárskych priestoroch.</p> <p>Prehliadky prebiehali v rovnakom čase na rôznych miestach, v čom sťažovatelia vidia úmysel znemožniť sťažovateľovi ako štatutárnemu zástupcovi sťažovateľky 1 a sťažovateľky 2 osobnú účasť na prehliadkach. Sťažovatelia vyčítajú jednotlivým príkazom na vykonanie prehliadok nedostatočné odôvodnenie. Podľa nich z príkazov na vykonanie prehliadok nie je zrejмый dôvod, prečo ich bolo potrebné vykonať. Vymedzenie hľadaných vecí príliš všeobecné, orgány činné v trestnom konaní vykonali prehliadky v širšom rozsahu a z prehľadávaných priestorov odobrali aj také dokumenty, ktoré nesúviseli s vyšetrovanou ekonomickou aktivitou medzi sťažovateľmi. Prehliadky boli vykonané invazívnym spôsobom bez ohľadu na to, že išlo o iné kancelárske priestory využívané sťažovateľom. Pri skopírovaní počítačových údajov došlo aj k získaniu informácií, ktoré nesúviseli s trestným konaním.</p> <p>Sťažovatelia namietali tieto nedostatky v podnetoch, ktoré adresovali generálnej prokuratúre, no ostali podľa sťažovateľov neusporiadané a riadne neobjasnené. Generálna prokuratúra na vytykané nedostatky adekvátne nereagovala a prezentované odpovede v prípisoch k ich podnetom ú podľa sťažovateľov iba formálne.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu práv sťažovateľov postupom krajského riaditeľstva Policajného zboru a krajskej prokuratúry Sťažovatelia mali teda možnosť domáhať sa preskúmania postupu vyšetrovateľa, ako aj krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 38/15/7700 pri výkone dozoru prostredníctvom podnetu podľa citovaného ustanovenia § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktorú aj využili. V tejto časti ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom generálnej prokuratúry pri vybavení podnetov č. k. IV/3 GPt 523/15/1000-21 a 22 z 28. januára 2016 a opakovaného podnetu č. k. IV/3 GPt 523/15/1000-23 z 2. februára 2016</p> <p>Ústavný súd sa osobitne zaoberal postupom generálnej prokuratúry pri vybavení podnetov sťažovateľov prípismi č. k. IV/3 GPt 523/15/1000-21 a 22 z 28. januára 2016, ako aj upovedomením o vybavení opakovaného podnetu č. k. IV/3 GPt 523/15/1000-23 z 2. februára 2016 z hľadiska možného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>V prípisoch z 28. januára 2016 generálna prokuratúra preskúmala na vec sa vzťahujúce spisové materiály, a to tak na úrovni vyšetrovacieho spisu, ako aj na obsah dozorového spisu vedeného na krajskej prokuratúre. Osobitne sa zamerala na posúdenie splnenia zákonom predpísaných náležitostí príkazov na prehliadku a príkazov na uchovanie a vydanie počítačových údajov. Generálna prokuratúra pri vybavovaní podnetov poukázala na odôvodnenie príkazov na prehliadky, ktoré vyhodnotila ako dostatočné. Tiež sa osobitne zaoberala námietkou sťažovateľov o absencii stanovenia času, po ktorý malo byť uchovávanie počítačových údajov vykonávané. Pretože v postupe orgánov činných v trestnom konaní neboli zistené žiadne pochybenia, generálna prokuratúra podnety odložila</p>

ako nedôvodné.

Sťažovateľ a sťažovateľka 2 podali opakovaný podnet, v ktorom opäť namietali postup pri vykonaní prehliadok a príkazov na uchovanie a vydanie počítačových údajov. Pri posudzovaní opakovaného podnetu generálna prokuratúra opätovne preskúmala na vec sa vzťahujúce spisové materiály a argumentáciu sťažovateľov. Vo vzťahu k námietke o tom, že prehliadky boli vykonané v jeden deň, generálna prokuratúra uviedla, že táto skutočnosť „... nemá vplyv na zákonnosť ich priebehu“. Generálna prokuratúra vyhodnotila realizované úkony v danom prípade ako primerané opatrenia na dosiahnutie legitímneho cieľa a postup orgánov činných v trestnom konaní ako zákonný, pričom sa zaoberala aj určitými formálnymi nedostatkami zápisníc o vykonaní prehliadok. K týmto nedostatkom uviedla, že formálne nedostatky v zápisnici o úkone v trestnom konaní možno odstrániť inými dôkaznými prostriedkami.

Napriek určitým nedostatkom zápisníc o vykonaní prehliadok (neurčenie, či išlo o veci vydané alebo odňaté pri prehliadkach v ; zhoršená čitateľnosť zápisníc) ústavný súd zastáva názor, že nejde o nedostatky s ústavnou intenzitou, t. j. také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohli viesť k záveru o porušení sťažovateľmi označených práv podľa ústavy, resp. dohovoru. O zákonnosti získaných dôkazov v trestnom konaní napokon v konečnom dôsledku rozhoduje príslušný súd konajúci o obžalobe prokurátora, resp. o uplatnenom riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku. Je vecou orgánov činných v trestnom konaní, aby v záujme náležitého objasnenia skutkového stavu vykonávali dokazovanie zákonným spôsobom. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci orgánov činných v trestnom konaní by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, k čomu v prerokúvanej veci nedošlo. Ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 19 ods. 3, čl. 20 ods. 1, čl. 22 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/3 GPt 523/15/1000

Pri posudzovaní zásahov štátu do práva na súkromie Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uplatňuje mechanizmus vyhodnocovania niekoľkých hľadísk. V prvom rade vyhodnocuje, či daný skutkový stav možno racione materiae považovať za súčasť práva na súkromie, a následne pristúpi k posúdeniu kritéria legality zásahu, legitímnosti a proporcionality. Podľa obsahového zamerania judikatúry ESLP možno právo na súkromný život vymedziť

- a) zákaz zhromažďovania a úschovy osobných údajov,
- b) práva spojené s menštinovou sexuálnou orientáciou,
- c) ochranu obydlia a domovú slobodu,
- d) ochranu korešpondencie a tajomstva dopravovaných správ.

Vo svojej judikatúre ESLP pripomína, že pojem „obydlie“ má širší význam ako slovo „homo“ uvedené v anglickej verzii čl. 8 dohovoru a môže zahŕňať napríklad aj pracovňu alebo kanceláriu príslušníka slobodného povolania. Za určitých okolností možno práva zaručené v čl. 8 dohovoru vykladať v tom zmysle, že zahŕňajú aj právo spoločnosti na rešpektovanie jej sídla, pobočky, obchodných priestorov a aj „korešpondencie“ v širšom zmysle zahŕňajúcom aj údaje rôzneho charakteru týkajúce sa činnosti spoločnosti a jej zamestnancov (pozri rozhodnutie ESLP vo veci Delta Pekárne a.s. proti Českej republike z 2. 10. 2014, sťažnosť č. 97/11). Ústavný súd preto uznáva, že sťažovateľmi namietané zaisťovacie úkony, ktoré boli realizované orgánmi činnými v trestnom konaní v súvislosti s trestným konaním, predstavovali zásah do ich práva na rešpektovanie „súkromia“ či „súkromného života“.

Po uznaní, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti označeného článku, ESLP,

ktorého judikatúru ústavný súd štandardne pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje, následne analyzuje, či predmetný zásah naplnil predpoklady v zmysle čl. 8 ods. 2 dohovoru. Ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), potom legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených čl. 8 ods. 2 dohovoru) a napokon proporcionality zásahu, teda že zásah bol v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutný.

V posudzovanom prípade zákonný podklad pre zásah do práv sťažovateľov mali predstavovať ustanovenia § 90 Trestného poriadku, ako aj ustanovenia § 99 a nasledujúcich Trestného poriadku, pričom zásah do práv sťažovateľov sledoval legitímny cieľ – verejný záujem na objasnení závažnej trestnej činnosti. V prejednávacom prípade tak boli realizované na základe už konkretizovaných príkazov dva druhy zaisťovacích úkonov prehliadka – a príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov. Pokiaľ ide o prvý z týchto úkonov – prehliadka, resp. prehliadky vykonané 26. októbra 2015, tieto boli vykonané v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Prehliadky boli vykonané v súlade s § 101 ods. 1 Trestného poriadku na základe príkazov vydaných vyšetrovateľom Policajného zboru, ku ktorým udelil súhlas prokurátor krajskej prokuratúry. Príkazy na prehliadku boli doručené príslušným oprávneným osobám v zmysle § 101 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku a k výkonu prehliadok bola pribratá nezúčastnená osoba v zmysle § 105 ods. 2 Trestného poriadku. O vykonaní prehliadok boli spísané zápisnice majúce zákonné parametre, ktoré príslušné osoby podpísali bez námietok a rovnopis týchto zápisníc o vykonaní prehliadok bol riadne doručený. Zo zápisníc o vykonaní prehliadok tiež vyplýva, že boli dodržané ustanovenia o predchádzajúcej výzve podľa § 104 ods. 1 Trestného poriadku.

Aj v prípade druhého úkonu – príkazy na uchovanie a vydanie počítačových údajov – orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade v ustanoveniami Trestného poriadku. Príkazy boli vydané prokurátorom v súlade s § 90 Trestného poriadku a boli doručené oprávneným osobám v zmysle § 90 ods. 4 Trestného poriadku. Pri výkone prehliadky v došlo k realizácii príkazu na uchovanie a vydanie počítačových údajov, zápisnica o výkone prehliadky preto obsahuje špecifikáciu skopírovaných údajov. Túto zápisnicu osobne podpísal sťažovateľ ako oprávnená osoba. Zákonom predpísané podmienky boli pri realizovaných úkonoch – prehliadkach, ako aj príkazoch na uchovanie a vydanie počítačových údajov dodržané, a možno ich preto hodnotiť ako legálne. Zároveň v okolnostiach prípadu bol daný aj legitímny dôvod na ich vykonanie.

Kritérium proporcionality aplikované pri posudzovaní zásahov do súkromia vyžaduje adekvátne vyváženie dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, v konkrétnom prípade sťažovateľov, na jednej strane ich práva na „súkromie“ a na druhej strane verejného záujmu na odhalení trestnej činnosti.

Vzhľadom na skutočnosť, že vyšetovaná trestná činnosť mala charakter ekonomických aktivít a spočívala najmä v majetkových prevodoch medzi sťažovateľkami ako obchodnými spoločnosťami, v mene ktorých bol sťažovateľ oprávnený konať, poznatky o tejto činnosti mohla poskytnúť účtovná a ekonomická agenda, ako aj výpočtová technika. Z uvedeného dôvodu malo získanie takejto agendy, ktorá má v súčasnosti podobu počítačových dát opodstatnenie. Potreba urýchleného získania týchto údajov a dát bola odôvodnená skutočnosťou, že začiatkom októbra (7. októbra 2015) došlo k premiestňovaniu účtovných dokladov, čo mohlo sťažiť ďalšie vyšetovanie. Preto vykonané prehliadky a realizované príkazy na uchovanie a vydanie počítačových údajov nemožno hodnotiť ako neprimerané v danej situácii. Uvedené okolnosti prípadu, ako aj dôkazná situácia v danom čase svedčia v prospech záveru o primeranosti týchto zásahov. Treba zvážiť, že potreba takého zaisťovania je vždy daná v rovine určitej pravdepodobnosti, a nie istoty, keď dôležitosť obstarávaných dôkazových materiálov sa nutne vždy preukáže až pri ich skúmaní a vykonaní v ďalšom konaní; výsledky tohto skúmania a vykonávania však ústavný súd v tejto fáze opäť nemôže predvídať, lebo by tak

	<p>neprípustne zasiahol do neskončeného trestného procesu vedeného orgánmi k tomuto oprávnenými.</p> <p>Na základe komplexného posúdenia relevantných kritérií v okolnostiach prípadu ústavný súd dospel k záveru, že zásah do práv sťažovateľov bol legálny, legitímny a primeraný sledovanému cieľu, a teda ústavne akceptovateľný a konformný s limitmi vyplývajúcimi so sťažovateľmi označeného dohovoru, ako aj ústavy, ktorých porušenie namietali.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Sťažnosť sťažovateľov odmietol.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	ESLP: Delta Pekárne a.s. proti Českej republike z 2. 10. 2014, sťažnosť č. 97/11;
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	prokurátor, prokuratúra-podnet trestné konanie-prípravné vec (vo fyzickom zmysle)-vec dôležitá pre trestné konanie

spisová značka	I. ÚS 71/2018
populárny názov	náhrada škody spôsobená nezákonným rozhodnutím
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	07.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Nie je v právomoci civilného súdu, aby v rámci odškodňovacieho konania preskúmaval právomoc orgánov činných v trestnom konaní a v dôsledku toho aby civilný súd negoval a prehodnocoval zákonnosť ich rozhodnutí, toľž ak sťažovateľ, resp. jeho právny predchodca mal k dispozícii prostriedky, ktorými sa mohol v rámci trestného konania domáhať prieskumu zákonnosti týchto rozhodnutí a následného zjednaní nápravy.
skutkový stav a základné fakty	Žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 9. augusta 2010 sa žalobca domáhal proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“ alebo „žalovaný“), zaplattenia sumy 3 105 926 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ktorá mala vzniknúť jeho právnomu predchodcovi v dôsledku nezákonného rozhodnutia žalovaného. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že na základe žiadosti Rakúskej republiky vo veci trestného stíhania pre podozrenie zo závažného trestného činu živnostenského podvodu Okresná prokuratúra Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) svojimi príkazmi z 11. júla 2007 a z 8. augusta 2007 podľa § 95 ods. 1 v spojení s § 537 ods. 1 Trestného poriadku rozhodla o zaistení peňažných prostriedkov na účtoch

	<p>právneho predhodcu nachádzajúcich sa v Slovenskej republike. Označené príkazy o zaistení finančných prostriedkov boli zrušené príkazom okresnej prokuratúry č. k. 2 Pn 53/07-50 z 9. septembra 2009. Podľa žalobcu okresná prokuratúra vydaním príkazov o zaistení finančných prostriedkov prekročila svoju právomoc, pretože v danom prípade mala tieto príkazy vydať nie podľa § 95 ods. 1 Trestného poriadku, ale podľa § 551 Trestného poriadku, a teda tieto príkazy mal vydať príslušný okresný súd (v obvode ktorého sa majetok nachádzal), nie okresná prokuratúra, alebo v prípade, že vec nezniešla odklad, mali byť takéto príkazy okresnej prokuratúry do 48 hodín potvrdené príslušným okresným súdom. Vzhľadom na uvedené sa tak žalobca domáhal nároku na náhradu škody podľa § 6 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o náhrade škody“).</p> <p>Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 149/2010 z 3. apríla 2012 žalobu žalobcu zamietol, pričom z tohto rozsudku vyplýva, že v čase jeho vyhlásenia bol v procesnom postavení žalobcu už sťažovateľ. Okresný súd svoj zamietavý rozsudok odôvodnil v prvom rade poukazom na skutočnosť, že nevyhnutným predpokladom na uplatnenie si nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci je existencia takéhoto rozhodnutia, ktoré z dôvodu svojej nezákonnosti bolo zrušené alebo zmenené v zákonom predvídanom inštančnom procesnom postupe, a to na základe využitia riadnych opravných prostriedkov. Okresný súd v tejto súvislosti síce konštatoval, že proti príkazom okresnej prokuratúry na zaistenie finančných prostriedkov nebol síce prípustný riadny opravný prostriedok, v konaní o ktorom by sa sťažovateľ resp. jeho právni predchodcovia mohli domáhať ich zrušenia alebo zmeny, avšak súčasne okresný súd poukázal na skutočnosť, že právni predchodcovia sťažovateľa nevyužili pre účely preskúmania zákonnosti týchto príkazov okresnej prokuratúry v tom čase im zákonom č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov priznaný procesný prostriedok, a to podnet nadriadenému prokurátorovi. Na tom základe okresný súd súčasne konštatujúc, že v rámci konania o civilnej žalobe na náhradu škody nie je oprávneným sám preskúmať a posudzovať zákonnosť rozhodnutia vydaného v trestnom konaní, pretože tým by zasahoval do právomoci orgánov činných v trestnom konaní, ktorých závermi je viazaný, uzavrel, že sťažovateľ nespĺnil jednu zo základných podmienok na priznanie mu nároku na náhradu škody vzniknutej nezákonným rozhodnutím, a to zmenu alebo zrušenie nezákonného rozhodnutia, v príčinnej súvislosti s ktorým mala škoda vzniknúť, tak ako to vyžadoval § 6 ods. 1 zákona o náhrade škody. Okresný súd sa vo svojom zamietajúcom rozsudku zaoberal aj splnením zákonnej dikcie § 6 ods. 4 zákona o náhrade škody, podľa ktorého sa na uplatnenie nároku na náhradu škody nevyžaduje zrušenie ani zmena nezákonného rozhodnutia, ak toto rozhodnutie vydal orgán verejnej moci mimo svojej právomoci. V tejto súvislosti okresný súd konštatoval, že tak, ako nie je v jeho právomoci posudzovať zákonnosť rozhodnutí vydaných v trestnom konaní, tak nie je v jeho kompetencii ani posudzovanie rozsahu právomoci orgánov činných v trestnom konaní. Napokon okresný súd tiež podotkol, že právny predchodca žalobcu, ani žalobca a napokon ani sťažovateľ nepreukázali splnenie ďalšej z podmienok na priznanie nároku na náhradu škody, a to vznik škody.</p> <p>Na základe odvolania sťažovateľa rozsudok okresného súdu preskúmal krajský súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 361/2012 a rozsudkom z 28. apríla 2016 ho ako vecne správny potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil aj s odôvodnením okresného súdu. Dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 176/2016 z 24. mája 2017 ako neprípustné odmietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K rozsudku krajského súdu</p> <p>Pokiaľ ide o sťažovateľom napádaný rozsudok krajského súdu, v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 4), podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia</p>

rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolani) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, ústavný súd považoval lehotu na podanie sťažnosti ústavnému súdu za zachovanú nielen voči uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 176/2016 z 24. mája 2017 (sťažovateľovi doručené 21. júna 2017), ale aj voči rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 361/2012 z 28. apríla 2016 (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011).

V súvislosti so žalobným petitom sťažovateľa, ktorý sa podľa § 6 ods. 4 zákona o náhrade škody domáhal priznania mu náhrady škody z titulu nezákonných rozhodnutí okresnej prokuratúry (príkazov na zaistenie majetku), ktorých nezákonnosť odôvodnil nie ich nedôvodnosťou, ale tým, že okresná prokuratúra mala podľa jeho názoru pri ich vydávaní prekročiť svoju právomoc, keďže podľa sťažovateľa oprávnenie na ich vydanie podľa § 551 Trestného poriadku prináležalo v rozhodnom čase výhradne iba príslušnému súdu, a nie prokuratúre, krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu, ktorý v tomto smere konštatoval, že posudzovanie rozsahu právomoci orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s trestným konaním nie je v právomoci civilného súdu, ktorý by týmto postupom neprípustne zasiahol do kompetencií orgánov činných v trestnom konaní (civilný súd nie je oprávnený prikázať ktorémukoľvek orgánu činnému v trestnom konaní, aby vo veci konal alebo rozhodol, pozn.). Táto otázka by mohla byť preskúmaná iba týmito orgánmi činnými v trestnom konaní v konaní proti ich rozhodnutiam v rámci zákonom prípustných prostriedkov nápravy ich prípadnej nezákonnosti spôsobenej napr. aj prípadným prekročením právomoci orgánov činných v trestnom konaní. V tejto súvislosti krajský súd, ako aj okresný súd poukázal, že takýmito prostriedkami nápravy, v konaní o ktorých mohla byť preskúmaná aj otázka právomoci okresnej prokuratúry na vydanie dotknutých príkazov, bol v rozhodnom čase podnet nadriadenej prokuratúre podľa zákona o prokuratúre a tiež žiadosť subjektu, ktorému boli zaistené finančné prostriedky na zrušenie príkazov na ich zaistenie, napr. aj z dôvodu ich nezákonnosti, pretože ich vydal na to neoprávnený orgán. Z tohto dôvodu bolo ustálené, že pre rozhodnutie civilného súdu v odškodňovacom konaní podľa § 6 ods. 4 zákona o náhrade škody absentuje jeden zo základných predpokladov dikcie tohto ustanovenia, a to legitímne rozhodnutie príslušného orgánu o nedostatku právomoci okresnej prokuratúry na vydanie dotknutých príkazov, v dôsledku čoho by tieto príkazy bolo možné považovať za nezákonné.

Z tohto hľadiska je možné stotožniť sa so závermi všeobecných súdov, že nie je v právomoci civilného súdu, aby v rámci odškodňovacieho konania preskúmal právomoc orgánov činných v trestnom konaní a v dôsledku toho aby civilný súd negoval a prehodnocoval zákonnosť ich rozhodnutí, toľž ak sťažovateľ, resp. jeho právny predchodca mal k dispozícii prostriedky, ktorými sa mohol v rámci trestného konania domáhať prieskumu zákonnosti týchto rozhodnutí a následného zjednania nápravy, k čomu však v danom prípade nedošlo. V prípade stotožnenia sa s tvrdením sťažovateľa, že civilný súd rozhodujúci o náhrade škody by mal preskúmať aj rozsah právomoci orgánov činných v trestnom konaní, by totiž nastala dôvodná pochybnosť o účelnosti tohto odškodňovacieho konania, a teda o tom, či sťažovateľ, ktorý nevyužil v trestnom konaní jemu dostupné prostriedky nápravy tejto nezákonnosti, mal, resp. má skutočne záujem na odstránení ním tvrdenej nezákonnosti rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, alebo takéto rozhodnutia by boli pre neho iba zdrojom „príjmu“, resp. podkladom na to, aby sa na ich základe mohol domáhať náhrady škody, vzniku ktorej však v skutočnosti v zmysle aj preventívnych ustanovení Občianskeho zákonníka o povinnosti predchádzať škode ani sám sťažovateľ nezabránil, keďže v dotknutom trestnom konaní nevyužil všetky mechanizmy na odstránenie ním tvrdenej nezákonnosti.

V danom prípade okresná prokuratúra vydala sporné príkazy na zaistenie finančných prostriedkov podľa § 95 ods. 1 Trestného poriadku, podľa znenia ktorého v rozhodnom čase „Ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že peňažné prostriedky na účte v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo iné peňažné prostriedky sú určené na spáchanie trestného činu, na jeho spáchanie

boli použité alebo sú výnosom z trestnej činnosti, môže predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor dať príkaz, aby peňažné prostriedky boli zaistené.“, pričom podľa relevantnej časti § 95 ods. 6 Trestného poriadku „... Majiteľ peňažných prostriedkov má právo žiadať o zrušenie zaistenia; takú žiadosť musí odôvodniť.“. Z citovaného rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že právny predchodca sťažovateľa sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu opakovane žiadosťou neúspešne domáhal zrušenia zaistenia jeho finančných prostriedkov, avšak „... nezákonnosť samotného zaistenia alebo prekročenie právomoci konajúceho orgánu vtedy nenamietal.“ (pozri stranu 16 rozsudku krajského súdu, pozn.). Inými slovami, ak bol sťažovateľ, resp. jeho právny predchodca toho názoru, že v danom prípade vydal príkazy na zaistenie finančných prostriedkov na to nepríslušný orgán (okresná prokuratúra), pretože postupoval podľa názoru sťažovateľa podľa nepríslušného ustanovenia Trestného poriadku a ak by mal právny predchodca sťažovateľa reálny a skutočný záujem na odstránení tejto ním tvrdenej nezákonnosti, tak túto skutočnosť by namietal už v žiadosti o zrušenie tohto zaistenia a následne v prípade jeho nespokojnosti s rozhodnutím o tejto žiadosti by namietal už rozhodnutie o nej, čo však právny predchodca sťažovateľa neučinil. V intenciách inštrukcií okresného súdu, ako aj krajského súdu právny predchodca sťažovateľa nevyužil ani ďalší v rozhodnom čase jemu dostupný prostriedok na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí prokuratúry, a to podnet o prokuratúre, v rámci konania o ktorom by síce o podnete konajúci prokurátor nebol oprávnený zrušiť prípadné nezákonné rozhodnutie (príkaz) vydané podľa Trestného poriadku, avšak mohol by prijať príslušné opatrenia na odstránenie tejto nezákonnosti vo veci rozhodujúcou okresnou prokuratúrou, prípadne by sťažovateľ opäť v prípade nespokojnosti s vybavením jeho podnetu mal možnosť napádať toto rozhodnutie o podnete.

Vzhľadom na uvedené tak v interakcii na žalobný petit sťažovateľa, ktorý sa v preskúmanom konaní domáhal náhrady škody podľa § 6 ods. 4 zákona o náhrade škody a predpokladom úspešného konania o ktorom bolo kumulatívne (súčasné) naplnenie všetkých jej predpokladov, a to (i) prekročenie právomoci vo veci konajúcim orgánom verejnej moci (okresnou prokuratúrou), (ii) vznik škody a (iii) príčinná súvislosť medzi konaním orgánu verejnej moci a vzniknutou škodou, možno uzavrieť, že v prípade absencie čo i len jedného z týchto komponentov sú právne irelevantné akékoľvek ďalšie dišputy o naplnení alebo nenaplnení ďalších predpokladov tohto nároku. Inými slovami, pri absencii konštatovania príslušného orgánu činného v trestnom konaní oprávneného konať či už o žiadosti sťažovateľa na zrušenie zaistenia podľa v rozhodnom čase účinného § 95 ods. 6 Trestného poriadku alebo o podnete sťažovateľa podľa zákona o prokuratúre proti príkazom okresnej prokuratúry na zaistenie, o tom, že okresná prokuratúra konala nezákonne, pretože nemala právomoc vydať dotknuté príkazy na zaistenie, t. j. pri absencii jedného z predpokladov na priznanie nároku na náhradu škody, je bez akéhokoľvek právneho dôvodu zaoberať sa ústavnou udržateľnosťou záverov krajského súdu a pred ním okresného súdu o tom, či v danom prípade malo byť pri ich vydávaní aplikované ustanovenie § 551 alebo § 95 Trestného poriadku (táto otázka by bola podkladom prieskumu rozsahu právomoci konajúceho orgánu verejnej moci, pozn.), ako aj o tom, či sťažovateľovi v príčinnej súvislosti s konaním okresnej prokuratúry vznikla alebo nevznikla škoda.

Vzhľadom na uvedené možno závery krajského súdu o neoprávnenosti civilného súdu posudzovať rozsah právomocí orgánov činných v trestnom konaní ako jedného z predpokladov na priznanie nároku na náhradu škody podľa § 6 ods. 4 zákona o náhrade škody považovať za logické, ústavne udržateľné, neodporujúce aplikovanej právnej úprave a podľa ústavného súdu im nemožno vyčítať takú svojvoľnosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu, pozn.) ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

	<p>K uzneseniu najvyššieho súdu</p> <p>Najvyšší súd ústavne udržateľným spôsobom sťažovateľovi (dovolateľovi) vysvetlil rozdiel medzi procesnou prípustnosťou dovolania podľa v rozhodnom čase účinného § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a dôvodmi, ktorými bolo možné odôvodniť len už procesne prípustné dovolanie podľa § 241 OSP. Inými slovami, len dovolanie, ktoré bolo procesne prípustné podľa § 237 – § 239 OSP, bolo možné vecne odôvodniť dôvodmi podľa § 241 OSP, ktorými však nebolo možné založiť procesnú prípustnosť dovolania. Najvyšší súd tiež v súlade so svojim zjednocovacím stanoviskom č. 1/2016 riadne odôvodnil, že nie každé neodôvodnenie súdneho rozhodnutia odvolacím súdom zakladá dôvod procesnej prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, ale len také, ktoré vôbec neobsahuje odôvodnenie pre rozhodnutie zásadných dôvodov. Vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na závery ústavného súdu (bod 14 tohto rozhodnutia), ktorý konštatoval dostatočnosť a ústavnú udržateľnosť odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, považuje ústavný súd sťažnostné námietky sťažovateľa voči rozhodnutiu najvyššieho súdu za zjavne neopodstatnené.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>orgán-verejnej moci náhrada škody (ujma) príkaz prokurátor, prokuratúra-podnet ujma, náhrada škody</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.